



Forsfararna

1949. Tuotanto: Teuvo Tulio. Ohjaus: Teuvo Tulio, Roland af Hällström. Käsikirjoitus: Filmman. Kuvaus: Esko Töyri. Äänitys: Ensio Lumes. Leikkaus: Teuvo Tulio. Lavastus: Kosti Aaltonen. Musiikki: Musicus. Näyttelijät: Regina Linnanheimo (Lea), William Markus (Arne), Åke Lindman (Arthur), Annie Mörk (värdinnan), Rauha Rentola (Irma), Helge Ranin (prästen), Eero Leväluoma (Lilla-Forsgården). Ensi-ilta: 12.1.1953 Tukholma. Kesto: 99 min. Esitysformaatti: DCP.

Suomenkielinen tekstitys.

Sunnuntai 15.4.



TEUVO TULIO (1912–2000), oikealta nimeltään Theodor Tugai, oli ylipäänsä taitteen tekijä. Hän oli sitä jo lähtökohdiltaan. Tulio syntyi junassa matkalla Riistä Pietariin, vähän ennen junan saapumista perille, ja niin pienokaisen syntymäpaikaksi merkittiin Pietari. Lapsuutensa hän vietti Latvian maaseudulla, josta hän muutti vuonna 1922 äitinsä mukana Helsinkiin.

Kielitaitoinen Theodor tutustui itseään pari vuotta vanhempaan Valentin Ivanoffiin, joka oli sittemmin suomalaisen elokuvan kantavia voimia nimellä Valentin Vaala. Jos Vaalasta tuli Suomi-Filmin luotto-ohjaaja, Tugai kulki omia polkujaan. Taiteilijanimekseen hän valitsi Tulion, mikä hyvin kuvastaa sitä intohimon paloa, jota hän halusi elokuvissaan välittää.

Ylirajaisuudella oli olennainen merkitys Teuvo Tulion uralle, monessakin mielessä. Tähän kytkeytyy hänen pyrkimyksensä toteuttaa elokuviensa rinnakkaisversioita ruotsiksi. Tällainen kieliversioiden tuottaminen liittyy historiallisesti äänielokuvan läpimurtoon 1930-luvun alussa.

Hollywoodissa tuotettiin säännönmukaisesti uusista elokuvista muun muassa espanjankielisiä versioita Latinalaisen Amerikan markkinoille. Euroopassa erikielisiä versioita tehtiin usein saksan, ranskan ja englannin kielellä. Esimerkiksi Josef von Sternbergin *Sininen enkeli* (Der blaue Engel, 1930) valmistui englanniksi nimellä *The Blue Angel*.

Tulio oli erityisen aktiivinen rinnakkaisversioiden tuottajana jatkosodan jälkeen, jolloin *Sellaisena kuin sinä minut halusit* (1944) sai rinnalleen ruotsinkielisen elokuvan *Sådan du ville ha mig* (1944). Tämän jälkeen Tulio toteutti *Rakkauden ristin* nimellä *Kärlekens kors* (1946) ja *Intohimon vallassa* nimellä *I lidelsens famn* (1947,

Ruotsissa nimellä *Olof – forsfararen*). *Hornankoskesta* tuli *Forsfararna* (1949) ja *Mustasukaisuudesta* *Kvinnorna på Forsgården* (1953).

Suomalaisen elokuvan festivaalin päätöselokuva *Forsfararna* valmistui Fenno-Filmin tuottaman *Hornankosken* ohessa. Yhteistuotannon ajatuksena oli, että Roland af Hällström vastaisi suomenkielisen version ohjauksesta ja Tulio ruotsinkielisen, mutta Tulion kädenjälki näkyy lopulta vahvasti molemmissa teoksissa.

Näyttelijät olivat produktioissa samat, naispääroolissa Regina Linnanheimo ja miespääroolissa Åke Lindman, joka teki debyyttinsä valkokankaalla. Kuvaustilanteissa kohtaukset tehtiin kahteen kertaan, ensin suomeksi ja sitten ruotsiksi, itse asiassa samaan tapaan kuin Hollywoodissa 1930-luvun alun rinnakkaiskielisissä tuotannoissa. Ruotsissa *Forsfararna* sai ensi-iltansa vasta tammikuussa 1953 nimellä *Forsfararnas kvinna*.

Hannu Salmi

